

Motala ström – Hulebäcken

Länsstyrelsen Jönköpings län | 010-223 60 00 | jonkoping@lansstyrelsen.se

Motala ström, Hulebäcken | Habo kommun | HARO 67

Bild: Trumma vid Brännetomten.

Projektområde

Hulebäcken mynnar till Vättern cirka 3 km norr om Brandstorp. Bäckens källflöde på Hökensås och i likhet med flera andra vattendrag i närheten har Hulebäcken en kraftig lutning på den nedersta delen ner mot Vättern. Den karterade sträckan av ån har bedömts utgöras av tämligen bra öringbiotoper. Det lilla avrinningsområdet domineras av barr- och blandskog. Vid

Länsstyrelserna

biotopkartering av Hulebäcken karterades bäcken från mynningen och upp till vägen vid Brännetomten, vilket utgör en sträcka på 1 kilometer. Sträckor uppströms de karterade bedöms även de kunna utgöra tämligen bra lekområden för den sjölevande öringen i Vättern.

Omgivningarna består av ungefär två tredjedelar skogsmark och en tredjedel åkermark. Jordarterna domineras av morän med inslag av torv- och sandjordar.

En modellering av vattenflödet syns i tabellerna nedan. Uppgifterna är från SMHI och data är inhämtat mellan 1981–2010.

Flödesstatistik (1981–2010)			
Hulebäcken			
	Total vattenföring [m³/s]	Total stationskorrigerad vattenföring [m³/s]	Total naturlig vattenföring [m³/s]
HQ2	0,35	0,35	0,35
MHQ	0,38	0,38	0,38
MQ	0,04	0,04	0,04
MLQ	0,01	0,01	0,01

Orsak till åtgärder

I Hulebäcken är den bedömda öringproduktionen idag måttlig. Åtgärder vid artificiella vandringshinder utmed biotopkarterad sträcka skulle enligt beräkningar ge ett tillskott på ungefär 50 smolt/år. Vid biotopkarteringen i Hulebäcken noterades flera vandringshinder för fisk, varav två bedömdes som definitiva för öring. Ytterligare hinder i form av vägtrummor har noterats uppströms länsväg 195. Det första definitiva artificiella vandringshindret utgörs idag av vägtrumman under länsväg väg 195. Arbetet med att åtgärda denna vägtrumman påbörjades 2019 och genomförs i Trafikverkets regi. Genom att trycka en ny trumma genom vägbanken vilken förses med steg i kombination med en fiskväg på nedströmsidan som via en bassäng ansluter trumman tillgängliggörs sträckor uppströms. Åtgärden vid väg 195 slutförs under våren 2020. Ovan beskrivna åtgärd skapar förutsättningar för ett fortsatt åtgärdsarbete längre uppströms och som bedöms ha potential som lekområde för den sjölevande öringen i Vättern. I begränsad omfattning utnyttjar Vätteröringen Hulebäckens nedre del som ett reproduktionsområde men kan på sikt, om åtgärder genomförs, även nyttja sträckorna längre upp. Hulebäcken är på grund av sin storlek inte klassad som en vattenförekomst.

Vad vi vill förbättra

Genom åtgärder vid vandringshinder vill vi förbättra hydromorfologin och konnektiviteten i vattendraget. Med dessa åtgärder förväntar vi oss bättre livsmiljöer för framförallt den sjölevande öringen i Vättern men också för andra vattenlevande organismer. Öringen får större möjlighet till reproduktion och öringpopulationen i Vättern stärks ytterligare. Det samlade åtgärdsarbetet i Vätterns tillflöden ligger i linje med EU:s ramdirekt för vatten och målet om att uppnå god ekologisk status. Vidare görs arbetet som en del i miljömålet levande sjöar och vattendrag. Åtgärderna skapar även positiva effekter för Natura-2000 området Vättern samt bidrar till ekosystemtjänsten i form av fiskproduktion som nyttjas via både fritidsfiske och yrkesfiske i Vättern.

Planerade åtgärder och aktiviteter

För varje åtgärdslokal behöver en mycket enkel projektering tas fram för att undersöka vilka möjligheter som finns. Nedanstående kostnader omfattar såväl enkel projektering och åtgärd. Hulebäcken är ett relativt litet vattendrag där små åtgärder kan göra stor nytta för öringens framkomlighet.

Nr	Åtgärdslokal	Åtgärd	Prioritet	Kostnad (SEK)
1	Brännetomten 1	Byte trumma	1	50 000
2	Brännetomten 2	Byte trumma, tröskling nedströms	1	20 000
3	Brännetomten	Byte trumma	1	40 000
4	Baggebolet	Byte trumma	1	40 000
5	100 m V väg 195	Vandringshinder	1	5 000
6	80 m ovan mynning	Vandringshinder	1	25 000
7	230 m V väg 195	Vandringshinder	1	40 000

Planerad uppföljning

Åtgärderna kommer att följas upp genom okulära besiktningar samt kontroll av lekfiskaktivitet där relevanta parametrar noteras. Elfiske kommer genomföras såväl innan som efter åtgärd för att bedöma åtgärdernas effektivitet.

I samverkan med

Åtgärderna kommer att ske i samverkan med Habo kommun och berörda markägare.

Länkar

<https://www.smhi.se/klimatdata/hydrologi/vattenwebb/om-data-i-vattenwebb>

<https://www.vattern.org/> Vätternvårdsförbundet, 2009. Åtgärdsplan för fisk och fiske i Vätterns tillflöden.